

Opettajan ohje: Fiksu kuluttaminen

Tehtävän tavoite

Oppilaat oppivat erottamaan tarpeet ja halut, tekemään harkittuja ostopäätöksiä ja ymmärtämään, miten rajalliset resurssit vaikuttavat valintoihin.

1. Esivalmistelu

- Tutustu tehtäviin ja valitse haluamasi yksilö, pari tai ryhmä – tehtävät (tai kaikki).
- Varaa kirjoitus- ja piirustusvälineitä (paperia, kyniä) sekä mahdollisuus ryhmäesitysten tekemiseen (posterit, diaesitys, juliste).
- Valmistele luettelo tuotteista ja palveluista, jotka oppilaat luokittelevat tarpeisiin, hyödyllisiin hankintoihin ja huveihin/ylellisyyksiin.
- Pohjusta oppilaille, että tavoitteena on oppia tekemään harkittuja ostopäätöksiä ja ymmärtämään kuluttamiseen vaikuttavia tekijöitä.

2. Oppitunnin kulku (75–90 min)

- 10–15 min – Tehtävä 1: Yksilö – luokittele tuotteet/palvelut kolmeen kategoriaan ja perustele valintasi.
- 20 min – Tehtävä 2: Paritehtävä – budjetointiharjoitus 500 € kuukaudessa, keskustelu ja päätökset yhdessä.
- 25–30 min – Tehtävä 3: Ryhmä – pohtikaa yhdessä fiksum kuluttamista, vastatkaa tehtäviin a–f ja laadi esitys.
- 5–10 min – Loppurefleksio: Mitä uutta opittiin, miten oma suhtautuminen kuluttamiseen muuttui.

3. Tehtäväkohtaiset ohjeet opettajalle

Tehtävä 1: Yksilö

Oppilaat luokittelevat tuotteet/palvelut tarpeisiin, hyödyllisiin hankintoihin ja huveihin/ylellisyyksiin. Ohjaa pohtimaan tärkeysjärjestystä, mikä on tärkeintä, mikä voisi odottaa ja mistä voisi luopua. Keskustele myös mainonnan ja yhteiskunnan vaikutuksesta kulutuskäsitteisiin.

Tehtävä 2: Pari

Oppilaat budjetoivat 500 € kuukaudessa yhdessä. Keskustele päätöksistä, priorisoinneista ja perusteluista. Kysy: Missä elämäntilanteissa tarpeet ja halut voivat muuttua? Miten mainonta ja yhteiskunta vaikuttavat valintoihin?

Tehtävä 3: Ryhmä

Ryhmä pohtii fiksua kuluttamista laajemmin. Vastaa tehtäviin a–f: ostotarpeet, mainonnan vaikutus, arvot, miljonääriesimerkki, fiksuin ostos, top 5 vinkit fiksuun kuluttamiseen. Kannusta keskusteluun ja/tai luovan esityksen tekemiseen (poster, diaesitys, juliste).

4. Reflektio ja jatkotyöt

- Kotitehtävä: seuraa viikon ajan omia ostopäätöksiä ja pohdi, mitkä olivat tarpeellisia ja mitkä haluja.
- Jatkokeskustelu: vertailekaa parien ja ryhmien päätöksiä – miten valinnat eroavat ja miksi.
- Syventävä tehtävä: laadi oma henkilökohtainen fiksun kuluttamisen suunnitelma tai budjetti.

5. Arviointi ja palaute

- Itsetuntemus ja kyky pohtia tarpeiden ja halujen merkitystä.
- Vuorovaikutustaidot paritehtävässä ja ryhmätyössä.
- Kyky perustella ostopäätökset ja huomioida erilaisia näkökulmia.
- Luovuus ja yhteistyö ryhmätehtävässä.

Palaute voi olla opettajan suullista, vertaispalautetta tai lyhyt itsearviointi (esim. 'Mitä opin tarpeiden ja halujen erottamisesta? Miten valintani muuttuivat ryhmäkeskustelussa?').